

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak: Helyben: 1/4, évre 3 kor
Egészévre 12 kor; Vidéken: 1/4, évre 5 kor;
Egészévre 20 kor. Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
Harsányi Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csapó-utca 9
Telefon: 275.
Kéziratok nem adatkak vissza.

A nagykölcson elszámolása.

A város rendkívüli közgyűlése.

Debreczen, május 9.

(II.) Lidércznyomástól szabaddult meg ma Debreczen város közönsége. A forrongó kedélyek lecsillapultak; a mi lázban tartotta hosszú hónapokon keresztül a közvéleményt, ma — a körülményekhez képest — elég simán véget ért. Az ötmillió nagykölcson végre el van számolva és ezzel véglegesen lezárhatjuk a multak aktáit. Azaz, mielőtt lezárnók, legyen szabad egy rövidke visszapillantást vetnünk a mai közgyűlésre. Előre is jelezzük, hogy minden keserüségtől menten, csakis az objektivitás határain belül kívánunk néhány megjegyzést kockáztatni. Nem akar ez támadás lenni; nem akar ez kötekedés, ujjmutatás lenni, csak tárgyilagos bírálat a mai napon lezajlott közgyűlésnek.

A közgyűlés vitáját összegezve, egészben két tanulságot vonhatunk le az egyes szónokok felszólalásaiából. Az egyik, hogy a nagykölcson elszámolásának vitája saha sem tapasztalt alacsony nívón állott. A másik, hogy itt Debreczenben a polgárságnak legfontosabb érdekei is, unos-untalan — *pártpolitikai* szempontból bírálatnak meg a közgyűlési teremben s ez a szomorubb tanulság.

A vita színvonalát a legalacsonyabb fokra süllyesztette Márton Imre indítványa. Miért? Első sorban azért, mert az indítványt éppen Márton Imre tette meg. Ez okból a legjobb akarat mellett sem lehetett azt komolyan venni. Mert ha komoly, a polgárok érdekét csakugyan szem előtt tartó felszólalás lett volna az, miért nem akadt abban a nagy függetlenségi táborban, ahol annyi a jeles szónok, másvalaki, aki az indítványt megtette volna és Márton Imrét nem állították volna olyan dilemma elé, hogy önmagát dezavualja.

Erre felelni nehéz, de készséggel felmentjük a t. függetlenségi pártot a felelet megadása alul. Ebbe a komolyan abszolúte nem vehető vitába aztán, szinte önkéntelenül

vegyültek olyan momentumok, amelyek még bohózszerűbbé tették a máskülömben igen lényeges és fölülte fontos ügyet.

Meglepett bennünket Bakonyi Samu dr. felszólalása is. A beszéd intencióját helyesljük bár, mégis nem azzá fejlődött ki, a mi, a bevezetésből ítélve, lenni akart. Bakonyi dr., a városi bizottsági tagot, elragadta Bakonyi, az országgyűlési képviselő. Nagyon benne van a képviselő ur az országos politikában s éppen ő — akitől legkevésbé vártuk — mert ismerjük higgadtságát, a legádázabb *pártpolitikai* kérdéssé fujta fel a nagykölcson elszámolásának amugy is sekélyes, ferde, zavaros vitáját. És nagyon elvetette a sulykot a képviselő ur, a midőn országos politikai momentumokat vegyített ebbe a kérdésbe: a kaszárnyák révén, a militarizmus átkát említve.

Hát ez egyszer éppen annyira hiányzott a logika a Bakonyi felszólalásából, mint a Márton Imre indítványából. Csak képzelje el a képviselő ur Debreczen városát katonaság nélkül. Próbálna csak a kaszárnyákat iskolákká átalakítani s akkor nézze, mit szólna ehhez a város polgársága? Minden rangu és rendü kereskedő és iparos. Hogy az országra általában óriási teher a hadsereg eltartása, csak nem tartozhatik specziáll mi reánk, a mi szűkebb körü háztartásunkra s egyáltalán nem hozható összefüggésbe a nagykölcson elszámolásával.

A miniszteri számvizsgáló kiküldésének a proponálása pedig a legrutabb visszaélése a függetlenségi pártnak. Puky Gyula főispán koncesszióival szemben. Puky Gyula főispánnal szemben csakugyan ideje volna már a t. ellenpártnak leszálani a multak vesszőparipájáról és a loyaltást legalább hasonló mértékben viszonznia annak, a ki a szó legideálisabb értelmében a *jog, törvény és igazság* ismételtén bebizonyított szellemében kormányozza e várost és vármegyét.

Nagyon, de nagyon szomorú világot vet a bizalmatlansági kérdés feltevése egyébként is, közállapotainkra. Három kifogástalan, tiszta-

kezű, perfekt uriember vizsgálta meg a számadásokat. Azokat rendben találták, noha maguk is rámutattak a lényegtelen szabálytalanságokra s mégis a t. ellenpártnak több bizalma lenne egy miniszteri tisztviselőhöz, aki ugyancsak azt tehetné, a mit Márton Imrével együtt az a három korrekt uriember eléjük terjesztett. Mi ez, ha nem üres kötekedés, pártpolitikai villongás? Maga a függetlenségi párt sem hiheti komolyan, hogy közállapotaink csakugyan olyan züllöttek volnának. És nagy igaza volt a polgármesternek, midőn e város *renoméját* hozta fel legnyomósabb érvül a miniszteri kiküldött ellen.

De nem folytatjuk tovább ezt a nagyonis szomorú nótát. Igazán kívánatos volna, ha a főispán intenciójának megfelelőleg, a pártpolitikai villongás teljesen számüzetnék közgyűlés terméből, mert az még mindég ott dühöng, végtelen nagy kárára közügyeinknek.

A közgyűlés lefolyásáról tudósítónk az alábbiakban számol be:

(A rendkívüli közgyűlés.)

Élénk érdeklődés közepette délelőtt kilencz órakor nyitotta meg a képviselőtestület látogatott május havi rendkívüli közgyűlését Puky Gyula Hajdumegye és Debreczen sz. kir. város főispánja. Meleg szavakban üdvözölte a szép számmal megjelent városatyákat, melyeknek elhangzása után a közgyűlés tárgysorozatának első pontja került szőnyegre.

(Hevesmegye átirata.)

Komlóssy Arthur főjegyző olvasta fel Hevesvármegye átiratát a hazáért vértelt Rákóczy Thököly Bercsényi diffamálását kimondó törvények törlése, Kossuth Lajos érdemeinek törvénybe iktatása és szobrának mielőbb felállítása, valamint az 1848—49-iki honvédek érdemeinek törvénybe iktatása tárgyában a magyar képviselőházhoz intézett feliratanak hason szellemű felirattal való támogatása iránt.

Hevesmegye hazafias közönsége meleg kísérőlevéllel látta el a köriratot, melyet a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel tett magáévá, kimondván határozatkép a tanács javaslata alapján azt, hogy a testvérvármegye megkeresésének eleget tesz és hasonló szellemben fölír a törvényhozó testülethez.

(Elszámolás a nagy kölcsonról.)

Kovács József képviselőtestületi tag indítványára a nagykölcson elszámolása következett a tárgyalás során.

Vecsey Imre tb. főjegyző, tanácsnok terjesztette elő a városi tanács nevében a jog és pénzügyi bizottság javaslataival együtt a 4,737,900 forintos nagykölcsonról szóló elszámolást, melyet a tanács elfogadásra ajánl és kéri a fölmentvény megadását, hogy az elszámolás felülvizsgálás céljából a belügyi kormányhoz fölterjeszhető legyen.

Roncsik Lajos főszámvevő szolt elő a tárgyhöz, szakszerű felvilágosításokkal szolgálva az általunk már részletesen ismertetett nagykölcsoni elszámoláshoz. A költségeként mutatkozó 262364 frt 30 kr. a házipénztár szükségleteit fedezte s hogy egyáltalában fölmerült, annak a költségvetés az oka. Ajánlja az elszámolást s a tanácsi javaslatot a közgyűlés figyelmébe.

Márton Imre bizottsági tag nem tudja el az elszámolást. Álláspontját hosszabb indoklással fejt ki a szerinte nav elszámolással és jelentéssel szemben és indítványozza: mondja ki a közgyűlés, hogy a nagy kölcsoni elszámolást a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadja és Puky Gyula főispán közvetlen fenhatósága alatt miniszteri számtiszt kiküldését kéri az előterjesztett elszámolás megvizsgálására.

Komlóssy Dezső a felügyelő bizottság nevében szól. Az elszámolást támadó előtte szólóval szemben elfogadásra ajánlja a tanácsi előterjesztést, a benyújtott indítvány mellőzésével. Kijelenti azonban a maga és felügyelőbizottsági tagtársai nevében, hogy teljes lelkiismereti nyugalommal néz az esetleges felülvizsgálat elé. (Helyeslés.)

Szántó Sámuel dr. — Márton Imre érveit czáfolja, nem fogadván el az alaki kifogásokat döntő határozat alapjául. 153 ezer forint tulkiadás van az építkezéseknél s így nem lehet azt állítani, hogy a felügyelő bizottság nem az elszámolás adatai alapján készítette el jelentését. A főszámvevő felvilágosításai teljesen megnyugtathatják a közgyűlést, melynek nincsen olyan tagja egyetlen egy sem, a ki ne tudná, hogy építkezéseknél a tulkiadás mindennapos dolog és előre ki nem számítható. Ebből a tanács ellen fegyvert kovácsolni, párttekinetből a felvilágosításokat lezogni nem ebbe a terembe való. (Helyeslés.) A kiadási okmányok rendben vannak, megvizsgáltatnak s ha a közgyűlés mégis kételkednék, akkor a felügyelő-bizottság működése fölösleges. Meg nem engedett tulkiadási összeg alig van, teljes megnyugvással elfogadja a számadásokat. (Eljenzés.)

Bakonyi Samu dr. tiltakozik az ellen, mintha ő és elvbarátai pártszempontból szólnának a szőnyegen levő tárgyhöz. Betegség lappang szinte a nagykölcson elszámolása körül s a diagnózist megállapítva, minden bajokért az orvost — városi tanácsot teszi felelőssé, mely másfél évtized óta egymásra hozta meg gondolatlan terveit a közgyűlés elé, hogy a korszerű haladás kívánalmainak eleget tegyen. A határozati javaslat elfogadását kéri és ajánlja azt a közgyűlés tagjainak figyelmébe. (Helyeslés.)

Nagy Lajos dr. mint a kiküldött bizottság egyik tagja bírálja a nagykölcson elszámolását. A tulkiadások nagy részét meg lettek szavazva s így kifogás alá szerinte nem eshetnek. Elfogadja a tanácsi javaslatot s a miniszteri számtiszt kiküldését kéri kiskorúsági indítvány mellőzését kéri. (Eljenzés.)

Márton Imre a zárzó jogával élve, reflektál az elhangzott beszédre. Szántó Sámuel dr. személyes kérdésben válaszol és visszautasítja azt a vádat, mintha

valótlant állított volna akkor, mikor arról szolt, hogy az igazoló okmányok minden érdeklődőnek állandóan rendelkezésére állottak. (Helyeslés.)

Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester óva inti a közgyűlést az indítvány elfogadásától, mert Debreczen jó hírnevét sértené a miniszteri biztos kiküldetése. A közhangulat megzavarása lenne ez s így semmi szükség reá. Másfél évtized óta nagy és szép intézményekkel gazdagodott a város, ami nem gáncosot, de elismerést érdemel. Ajánlja a tanácsi javaslat elfogadását. (Eljenzés. Felkiáltások: szavazzunk!)

Szentesi János és dr. Gulyás István rövid felszólalásai után Puky Gyula, az elnöklő főispán szolt a tárgyhöz. A nagykölcson elszámolásánál szerinte a már jóváhagyott zárszámadások után csupán az a kérdés, hogy olyan célra fordított-e a megszavazott összeg, a minőre eredetileg szánva volt. Ha nem így történt, de a város egyéb szükségleteinek fedezésére szolgált — ez nem képez szabálytalanságot s így nincs is szükség a miniszteri felülvizsgálásra, a mit — ha annak helyénvaló voltát fennforogni látná — egy pillanatra sem ellenezne. — Ujabb munka lenne ez, célravezetőbb eredmény nélkül. Ha pedig konkrét vádakat tudnak, tessék előállni s akkor a királyi ügyészség dolga a vizsgálat megindítása. (Eljenzés! Ugy van!) A város autonom jogkörébe ne tőrjön beavatkozást soha, az pedig épen különös lenne, ha ezt maga a város kérné.

(Szavazás.)

Juhász Ignác az ügyheza kért szót, nagylelkűen tanácsokat osztogtva az elnöknék arra vonatkozólag, hogy mikor beszéljen. Végül ama véleményének ad kifejezést, hogy a városi tisztikar a megejtendő szavazásban részt nem vehet, mert itt a tanács eljárása és ténykedése képezi a bírálat tárgyát. (Felkiáltások: Eláll! Nem úgy van.)

Puky Gyula főispán felolvassa az idevonatkozó törvényezikket, melyet azonban akkép értelmezni, mint előtte szóló — lehetetlen. Olyan abszurdum ez, a mely arra vezetne, hogy a tanács sohasem szavazhatna, mert hisz mindig a tanács javaslata kerül elbírálás alá. (Felkiáltások: szavazzunk!)

Ezzel a vita kimerülván, az elnöklő főispán névszerinti szavazást rendelt el Márton Imre és társai miniszteri számtiszt kiküldését javasoló indítványa felett. A szavazás eredményeképp az indítvány elfogadása mellett igennel szavazott 71, ellene nemmel 75 bizottsági tag.

Nem vettek részt a szavazásban Bészler Károly tanácsnok, árvaszéki elnök, Csóka Samu jegyző, Oláh Károly tanácsnok, Varga Károly aljegyző és Harsányi János képviselőtestületi tag.

A miniszteri küldöttért sóvárgó indítvány elvetése után a tanács javaslata felett indult meg új névszerinti szavazás. A közgyűlés a nagykölcson elszámolásáról szóló számadatokat a tanácsi javaslattal együtt 71 szavazattal 61 ellenében elfogadta s a felügyelő-bizottságnak a fölmentvényt megadta.

Puky Gyula főispán kimondván a határozatot, a közgyűlés folytatását ma, szombat délelőtt kilencez órára tűzte ki.

Utazás a milliók körül.

Képek a közgyűlésről.

Debreczen, május 9.

Az arány.

Sűrű, fekete fellegek borították ma reggel a májusi égboltozatot, midőn a városatyák a sötét, zordon égboltozathoz hasonló komor ábrázattal a közgyűlésre szállingóztak. Még az örökké mosolygós Koszorus bácsi homlokának sűrű barázdái között is ott lappangott egy-egy sötét, komor, szinte vészjósló vonás, ami méltán rémületbe ejthette a legoptimistább tanácsos urakat is. A sok komor ábrázatot látva, joggal föltételezhetők:

— Itt kurucz dolgok lesznek ma; ugyancsak megszapulják és meg-megpüfölik egynémelyikét.

És az aggodalom perezről-perezre csakis növekedhetett, mert — mintha se szeri, se száma nem volna a városatyáknak — olyan tömegesen vonultak fel a rendkívüli közgyűlésre. Különösen a függetlenségi párt lepte el szokatlan nagy számban a harezteret. Juhász Ignácztól kezdve, véges-végig ott szorongott majdnem minden egyes elvtárs, beleértve Freund Jenő dr. és Öry Mihály uram, elvtársakat is, valamennyi harezarakesz, elszánt levante. A nagyterem folyosói bejáratától jobbra elterülő helyet pedig, ugyanolyan szokatlan nagy számban ellepte a csendesebb párt, a szabadelvűtábor és gyönyörűség volt nézni, mint fente egyik-másik szélbali oroszán a fogait, a szemben ülő tekintélyes táborra.

Egyszóval: az arány mindenképpen megvolt. Ugy a felvonulásban, mint a rendkívüli közgyűlésnek megfelelően, rendkívüli érdeklődésben.

Az első attack.

Lassan, unalmasan, a leglomhább tempóban indult meg a vita. Már-már úgy látszott, hogy a harezzi kedvet befagyasztotta a májusi hideg légáram; az ismert szélbali nagyagyuk leszegezve merednek a zöld asztal körül ülő városi urakra, mert — szinte hihetetlen — de mégis úgy volt, hogy Juhász Náci is, eddig nem tapasztalt lethárgiába merülve bóbiskolt egy ideig, mintha az ujságírók asztalához szorult és vele szemben ülő Szántó Samu dr. tekintete hypnotizálta volna és — csodák csodája! — Fejér Ferencz dr. is csöndesen, félénken lapult meg helyén, mint a szárnyaszegett sas-keselyű... Vecsey Imre előadó és Roncsik Lajos főszámvevő, minden legcsekélyebb összeütközés nélkül mondták el beszédeiket, s Vecseynek pl., aki elég ügyes debatter, csaknem rosszul esett, hogy megszulta szárazon, közbeszólások nélkül.

De egyszerre csak megmozdult a tábor. Márton Imre emelkedett szólásra. Ebben a pillanatban Juhász Náci, mintha skorpió csipte volna meg, hirtelen feleszmélt iménti bóbiskolásából, Fejér Ferencz villámgyorsan előretolta a

fejét, de meg Öry Mihály uram is ugyan csak hegyezte füleit és mindezeknek te-
tejébe a már megszokott általános föld-
rengésszerű moraj jelezte az első nagy-
ágyu eldördülését. Mert Márton Imre
nem afféle flóbertből lövöldözött a ta-
nácsra, felügyelő-bizottsági tagtársaira s
egyszersmind — önmagára.

Mert hát szörnyen komikus volt a
Márton Imre lövöldözése s csakugyan
konstatálható, hogy minden mondása
után, az ágyu visszafelé sült el. Alapo-
san leszapulta azt a munkát a mit a fel-
ügyelő-bizottság az ő becses hozzájárul-
ásával, helyesebben: *jóváhagyásával*
terjesztett a közgyűlés elé. Avagy nem a
képtelenebbnél-képtelenebb helyzetektől
hemzsegő bohózatba illő dolog, a mikor
Márton Imre a városatyá, lesajnálja,
leesezüli és oldalbarugja Márton Imrét, a
felügyelő-bizottsági tagot! Állj elő te
vén Európa és mondd meg nekünk — de
kaczagás nélkül, ha állod — hogy pipál-
tál-e még ilyet valaha?

De mindegy! Megtörtént. Márton
Imre bizottsági tag ur szörnyen megté-
pázta Márton Imre felügyelő-bizott-
sági tag urat — s erre végre is
szükség volt, mert másként hogyan
keletkezett volna az első attack?

Odakünn pedig, a tágas dohányzó-
ban, a hol késsel lehetett vágni a sűrű
füstöt, egymástól kérdezték az emberek:
— Mi történik odabent?

És a válasz mindég egyforma volt:
— Márton Imre még mindég szidja
— Márton Imrét.

A mire végre is megjegyezte egy
leleményes városatyá:

— Mégis csak ravasz róka az a
Márton Imre. Inkább önmagát korholja,
mintsem megszerezze a gyönyörűséget pl.
Freund Jenő elvtársának, hogy az tépázza
meg, amugy istenigazában a felügyelő-
bizottságban végzett munkája révén.

A *mumus*.

Végre a nyílt plénumom kipattant
a hónapok óta suttogó titok. Márton
Imre magával hozta a közgyűlés termébe
és gondosan a tenyerére helyezve, a vá-
rosi tanács elé tartotta a — mumost. A
mumus tudvalevőleg egy miniszteri szám-
tízt lett volna, amolyan fiók Kaffka,
tetszik tudni, akit számolni hozott volna
le a függetlenségi párt. De — mivel az
óvodás gyerek is tudja már, hogy minden
mumusok mumusának is az a legször-
nyebb kudarcza, ha nem félnek tőle —
a Márton Imre mumusa is csufos veresé-
get szenvedett. A tanács ugyanis nem
rettent meg a mumostól és a közgyűlés
többségének bizalma kiüzte a tanácsko-
zás terméből a gyanakvás csufondárius
szellemét.

A *visszamaradt sallangok*.

Bakonyi Samu dr. a honvédelmi
költségvetés vitája alatt a minap kivágta
a rezet a képviselőházban. Szép és iz-
zó honszeretettől áthatott dikezió volt,
konezedáalom. De ugy látszik, hogy
mégse vágta ki egészen. Maradt nála

ugyanis raktáron az ugynevezett hazafias
sallangokból, leggalább egy maréknyi.
Igaz, hogy a színe-javát elmondta ott a
t. Házban s nekünk csak a selejtese ju-
tott, dehát — sebjaj! — a parthie-árun
is tul kell egyszer adni.

A mit a képviselő ur a Házban el
nem mondott, a közgyűlésen — kaszár-
nyákról lévén szó — nekiment, nem az
elkötött millióknak, hanem a *millitariz-
musnak* s ebből akarta levezetni, hogy a
„*mumus*“ kell; a miniszteri számvizsgáló
csak hadd jöjjön vizsgálni, mert hát —
tetszik tudni — sok a katona, no meg
tul kell adni a visszamaradt sallangokon.

A „*civilizált*“ emberek.

Csak természetes, hogy az öreg po-
deszta sem tudta megállani szó nélkül a
vitát. Fájt, nagyon fájt a becsületes mun-
kában megöszült öreg urnak a miniszteri
számvizsgáló feszegetése. És csakugyan
szép a polgármestertől, hogy olyan félté-
keny a pátriája renoméjára. Igaz is! Mit
szólna a világ, ha a szép kálvinista Ró-
mát Torontállal egy kategóriában emle-
getné az ország; de meg — uram bocsá! —
a külföld is.

Keményen védelmébe vette hát a
jó, öreg podesztá ama bizonyos számadá-
sokat és az ő jóságos, szelid modorában
mindenáron hatni akart a rakoncátla-
nabb gyerekekre.

— Ugyan lurkók, ne izéljete. Ma-
radjatok nyugton, mert látjátok, husz
esztendő alatt mennyi töméntelen *czivi-
vilizált* emberrel szaporodtunk. Hát erre
kellettek a milliók. Hja, a civilizáció
pénzbe kerül . . .

De Juhász Ignácznak is megütötte
a *civilizáció* a fülét s közbeszólott a
podesztának:

— Hát az apácák?

Ezt már Wolafka sem hagyhatta
szó, illetve fenyegetés nélkül. Mosolyogva
fenyegette meg öklével az apácákat
bolygató Nácit.

A *pünkösti bárány*.

Juhász Ignác urról lévén szó, nem
szakitom meg a fonalat. Künn a dohány-
zóban egész délelőtt szájról-szájra járt a
esodálkozás:

— Mi van Nácival, hogy olyan
csöndes? Náci nem beszél, ez nem
járja!

És csakugyan Juhász Ignác egész
délelőtt nem emelkedett szólásra. Sze-
liden, szinte átszellemült arezczal fixirozta
— legtöbbet Szántó Samut, aki logikus
beszédével ugyancsak rápirított Márton
Imre felügyelő-bizottsági tagtársára. A
heves szónoklasi düh, mintha teljesen
kiveszett volna Juhász Ignácból és a
harczó oroszán mintha báránynya ved-
lett volna.

Ezt a dohányzóban mondták és
hozzátették, hogy — pünkösti báránynya,
mert ha van a bibliában husvéti bárány,
miért ne lehetne pünkösti bárány?

De, valamint a vér nem válik vízzé,
az oroszán sem vedlik báránynya, azon-
képen Juhász Ignác sem állja meg a
közgyűlést dikezió nélkül. Persze, hogy

szólásra emelkedett s még természetesebb,
hogy vihar kelétkezett a nyomában. A
tisztviselőktől akarta megvonni a szava-
zati jogot, holmi agyafurt indokolással, ami
ugyanugy ráillett volna arra is, hogy az
egész szabadelvűpárt tiltassék el a sza-
vazástól.

Nem sikerült neki s ezzel lecsilla-
pult a fürgeteg. De hát az egészben a
a leglényegesebb mégis csak az, hogy
Juhász Ignác nem állotta meg szó nél-
kül és a pünkösti bárány titulus — csak
pünkösti királyság volt.

Dixi.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítók távirata.

Budapest, május 9.

A bosnyák vasutakról szóló javaslat
tárgyalása ma élénkebb lett. Az ülés
megnyitáskor ugyan alig néhány képv-
iselő volt a teremben és Apponyi méla-
busan tekintett szét a völgyben, de rövid
fél óra alatt lassanként beszállingóztak
a képviselők és érdeklődéssel hallgatták
Kresmarik János beszédét. Kár, hogy
olyan halkán beszélt, hogy hangja alig
volt hallható a karzaton. — Kresmarik
ugyanis hosszabb ideig volt Boszniában
és alaposan ismeri az ügyeket ott. Ő
kétségtelenül bebizonyította, hogy a vas-
uti javaslatok előnyére válnak Boszniá-
nak és magyar érdekeket nem sértenek.

Barta Ödön volt a következő szó-
nok, a ki már pártállásánál fogva is az
ellenkezőt bizonyította. Nessi és Babó,
no meg néhány elvtársa ugyancsak biz-
tatta, de hatással még sem volt, mert
Barta összehordott minden, a javaslat-
hoz nem tartozó dolgot és a vasutak kiépíté-
sével mindjárt alkotmányt is akart Bosz-
niának adni, holott még az annexió sem
történt meg.

Nagy érdeklődéssel várta mindenki
Széll Kálmán miniszterelnök felszólalá-
sát. A kormányelnök sűrűn jegyeztetett
és egyes megjegyzései már eleve is de-
monstráltak, hogy az ellenzék egész
okoskodása téves és helytelen.

A folyosó csendes volt. Semmi ko-
moly téma nem foglalkoztatta. Az új
miniszter kinevezésével megszűnt az iz-
galom és hogy ki lesz az államtitkár,
csak igen keveset érdekelt. Valószínűnek
tartják azonban, hogy Gaál Jenő lesz.

Részletes tudósításunk itt követ-
kezik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak:
Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács
László, Plósz Sándor.

A bosnyák vasutak.

Kresmarik János: A bosnyákok elő-
szeretettel viseltetnek a magyar nép és
közélet iránt és nekünk magyaroknak
már ezért is arra kell törekednünk, hogy

e keleti népfajokat és első sorban a bosnyákokat, kulturánknak megnyerjük. E javaslatot a melyért minden magyar államférfiu elvállalhatja a felelősséget, általánosságban elfogadja. — (Élénk helyeslés.)

Bartha Ödön: E javaslatok teljesen ellenkeznek Magyarországra érdekeivel s azért azokat egyenesen vissza kell utasítani. Kresmarikkal szemben azt fejtegeti, hogy a bosnyák vasutak építésénél igenis nagy fontossága van annak, vajjon keskeny — vagy széles vágányu vasutak lesznek-e? Mert ettől függ a további összeköttetés létesítése. Ez a javaslat Dalmáciát is kiszolgáltatja Ausztriának, holott annak Magyarországhoz való visszacsatolását a függetlenségipárt is kívánja. Ha pedig csakugyan kellenek ezek a vasutak Boszniának, miért nem építik a Bosznia hitelével és miért a mi girónkkal, holott közjogilag semmi közünk Boszniához. Kérde ezután, hogy ki kezeli majd a vasutat? Lesz-e nekünk beleszólásunk, miután mi is fizetjük e vasutak költségeit. Végül határozati javaslatot terjesztett be, mely szerint utasítsák a kormányt, hogy a közös aktívákról sürgős jelentést tegyen a Háznak, terjesszen be a kormány javaslatot Boszniának és Hercegovinának közjogunknak megfelelő adminisztratív rendezése és Dalmáciának Magyarországhoz való visszacsatolása iránt. Intézkedjék a kormány Dalmácia forgalmának a magyar államvasutak részére való értékesítése tárgyában és végül nyújtson be javaslatot, a mely szerint Budapest Szerajevóval egyenes vasuti összeköttetést kapjon. Kéri a Házat, hogy e javaslat felett pontonként szavazzon.

Szell Kálmán miniszterelnök: Barta hosszú beszédére, a melyben az egész okkupáció történetét elmondotta, röviden fog válaszolni és tévedéseit bebizonyítani. Első sorban is tagadja, hogy a monarchia nagyhatalmi állásáért feláldozzák Magyarország gazdasági érdekeit. Epen ellenkezőleg áll a dolog, hogy ugyanis a véderő és gazdasági érdekeket harmoniába hozzák és ezt célozza ez a javaslat is. Szilágyi Dezső még ellenzéki korában sem tartotta azt, hogy Bosznia okkupációja a magyar állam, egyik alkotmányos alapeszméjét, a függetlenséget veszélyeztetné s azt sem mondta, hogy ez az okkupáció sérti az 1897. XII. t. c. szellemét. Kállay nem külön organuma, hanem közös organum Magyarországnak és Ausztriának. Az okkupációról szóló törvényben semmi ségelyelni való sincs, mert az egyszerűen szabályozza, hogy mi hogyan vegyünk részt Bosznia és Hercegovina kormányzatában. (Helyeslés.) Igaz, hogy neki (Szellnek) aggályai voltak Bosznia okkupációjakor, de meggyőződésből mondhatja, hogy az ő aggályai nem valósultak meg. Ha ma is úgy állanának a dolgok, mint 24 év előtt, most is olyan aggályai volnának, de ma egészen más a helyzet és ezt kell figyelembe venni. Nem igaz az sem, hogy Bosznia katonai megszállása oly horribilis összegbe kerülne, a mint azt Barta Ödön állítja. Az osztrák kereskedelmi miniszter pedig nem mondotta, hogy ez a vasut, a magyar érdekek rovására épül fel, hanem csak azt mondotta, hogy nem a magyar kormány iniciatívájára épül fel. Az osztrák kormány követeléseivel szemben, ő (Szell) követelte, hogy a magyar érdekeknek megfelelő Sabatz—dopolyi vonatrészt is kiépítsék, még pedig egyidejűleg. (Élénk helyeslés jobbról.)

Komjáthy János a rendőrségen.

Riport műnyelven.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 9.

A debreczeni színház bucsuzó igazgatója panaszt emelt tegnap a rendőrségen Deák Imre „A tékozló” inas ellen, ki a direktori „Piros bugyellárist” 160 koronával könnyebbitette meg hűtlenül s aztán a nélkül, hogy „Váljunk el!” vagy egyéb szívélyes bucsuzót használt volna egyszerűen megszökött s „Egy görbe nap”-ot csinált a lopott összeggel.

Komjáthy direktor „A kis szökevény” ellen beadott panasza alapján „A titkos rendőr” nyomban dologhoz látott és „Herkules munkái”-t felülmúló fáradozással igyekszik elfogni „A pajkos diákot” Allitól tudakozódott „A hálókocsi ellenőr”-nél is, de mindhiába. Mind össze annyit tudhatott meg, hogy a „Tiszturak a zárdában” látták, hol valószínűleg régi szerelmével, a helybeli születésű és megjavult „Tévedt nő”-vel „Liliom Klári”-val volt találkaja. A bűncselekmény nem esik ugyan „A 47-ik ezikk” jogkörébe s így sem a „Beesület bíró” sem Bukow a hóbér” nem bánhatnak el úgy a tetséssel, mint „A rablók”-kal, mindazonáltal hűvösre kerülte ha ugyan elesipik.

Az országos esemény száraz rendőri riportja egyébként a következő:

Komjáthy János szinigazgató panaszt emelt tegnap Végő Gyula helyettes főkapitányánál, hogy inasa Deák Imre meglopta. Százhatvan koronát bízott rá, hogy adja fel a postán, de a fiu — ki egyébként 3 éve szolgálja a direktort, a pénzt magánál tartotta és eltűnt.

Nagy Sándor jegyzőkönyvvezető vette papírra a panaszt, mely az eléggé jól táplált gömbölyű károsultról a következő adatokat tartalmazza:

Neve: Komjáthy János

Született: Pázmánd (Győr m.) 1865

Vallása: ev. ref.

Foglalkozása: szinigazgató.

Családi állapota: nős

Lakása: Angol-Királynő szálloda.

Büntetve két ízben volt párbajvétségéért 4 és 8 napra a győri és a debreczeni kir. törvényszék által.

Komjáthy kára egyébként nagy részt megtérült, mert a legény edes anyja időközben 134 koronát visszaküldött s így mindössze huszonhat korona a meglopott igazgató követelése, melynek ellenében a hűtlen háziszarka megbüntetését kérte a rendőrségtől.

A bűnügyi osztály széleskörű nyomozatot indított a tettes elfogatására, a ki azonban megszökött Debreczenből.

Eddig szól a rendőri jelentés „Az izé”-ről s „Az egér”-hez hasonló fűrgességgel megszökött inasról, kinek „A képviselő ur” czim helyett valószínűleg „Tolonez” lesz a névjegye.

UJDONSAGOK.

A szabadelvű-párt tisztelt tagjait ezton is kéri a pártvezetőség, hogy a ma délelőtt 9 órakor tartandó folytatolagos rendkívüli közgyűlésen lehetőleg teljes számban megjelenjen sziveskedjenek.

* Hajdúvármegye a burokért. Győr vármegye törvényhatóságának érdekes megkeresése érkezett tegnap Hajdúvármegye közönségéhez. A lelkes körirat

azt kéri: fejezze ki a vármegye törvényhatóságának közgyűlése a burok szabadságharcra iránt érzett rokonszónvét s intézzen feliratot a magyar országgyűléshez és kérje, hogy az országgyűlés a magyar kormányt utasítsa arra, hogy a külügyminiszterium utján mindenképen hasson oda, hogy Anglia és a burok közt a béke mielőbb megkötessék s ez ezáltal ezen istenfélő hős nép kiirtása megakadályoztassék. Nemkevésbé érdekes a körirat kérelmének indokolása is, mely a következő szavakkal végződik: „Odalenn Délafrikában még ma is folyik az emberirtás. Anglia folytonosan agresszív állam. Az a nagy boldogság, melyet a leigázott angol alattvalók állítólag éreznek, kifejezést talált az Észak-amerikai-Államok elszakadásában, s beszélő tanuja annak a keletindiai éhhalál is. Anglia megkaparítja magának Egyptomot, Szudánt, most meg Transval aranyára vágynak. Kitchener nőket állít katonái elé, hogy azok fogják fel a gyilkos golyókat. A nép kiirtására koncentrációs táborokat létesít, melyekben 30—40 a halálozási százalék. Még a mongolok és tatárok is humanusabban viselkedtek. Lehetetlen, hogy ha már mást nem, rokonszenvünket ne adjuk a hős népnek, melynek sorsa annyira rokon a miénkkel. Ha a népnek akarata megnyilvánul, lehetetlen, hogy a diplomácia utána ne induljon.” Az érdekes körirattal a legközelebbi közigazgatási-bizottsági ülés foglalkozik.

* A rendkívüli közgyűlés folytatása.

Ma délelőtt kilencz órakor folytatja Debreczen város képviselőtestülete Puky Gyula főispán elnökletével tegnap félbenmaradt rendkívüli közgyűlését. A tárgysorozat hátralevő részét a közös lovasági laktanya 72.315 koronát kitevő költség-ügye, a városi vagyonleltár bemutatása, az öto-bizottság jelentése a házipénztár megvizsgálásáról, az önkéntes iskola kölcsön-ügye, az esküdtköpes egyének összeírására egy bizottság kiküldése képezik.

* Az elhalasztott Jogász-majális. A nagysikerűnek ígérkező majálist újból elhalasztotta a rendezőség. Az újabb elnapolásnak egyetlen oka május havának szeszélyes magaviselete, mely szinte lehetetlenné teszi e teljesen nyáriás jellegű táncmulatságnak holnapután való megtartását. A majális harmadszor és véglegesen kitűzött határideje május 28-ik napja.

* Felolvasó-ülés. Az iparos ifjuság önképző-egyesülete, — mint már jeleztük is lapunkban — e hónap 11-én, vasárnap délután ötórakor tartja ez évben utolsó felolvasását az „Iparos Otthonban”. Ez érdekes és tanulságos felolvasásra e helyen is felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét. A felolvasó-ülés műsora a következő: 1. „Elhangzott az estharang”. — 2. „Komoly szavalt.” Vértési Gyula egyleti tagtól. 3. „Népdalok.” — czimbalmon előadja: Lókodi Mariska k. a. — 4. „Vigmonolog.” előadja Kaliczky Ernő egyleti tag. — 5. „Afrikai képek.” szabad előadás vetített képekkel: tartja, Szojka Gyula keresk. akad. tanár. — „Zeneegyveleg” operettekől: előadják,

Pásztor Gyula, Németh Dániel, Hora Ferencz, Bogdán Zoltán és Hora Károly — Beléptidij: Felnőtteknek husz fillér, gyetmeknek 10 fillér. — Pártoló tagsági ér idényjegyek érvényesek.

* Gróf Paar táborszernagy szemléje.

Gróf Paar Alajos táborszernagy, ki tegnapelőtt érkezett városunkba, tegnap korán reggel hadiszemléét tartott a 7-ik Vilmos huszárezred gyakorlatai felett. A táborszernagy kíséretében voltak *Rieger Emil* és *Kafka Ignác* dandárparancsnok — tábornokok, báró *Gemmigen* és *Steiner* ezredesek, *Katcz Alexander* őrnagy s a debreczeni huszárezred tiszttikara. Gróf Paar végignézte az ezred lovasgyakorlatait és szemmelláthatólag meglepte őt a legénység fegyelmezettsége s a tisztek kiképzési ügyessége. A látottak felett ki is fejezte legőszintébb elismerését. A táborszernagy tiszteletére díszes bankett volt tegnap délben. A *Bika* étterme tele volt magasrangu katonatisztekkel, kikkel gróf Paar a katonaság helyzetéről beszélt. A táborszernagy ma utazik el kíséretével együtt városunkból.

* Hadseregi vivóverseny. A hadseregi vivóakadémia tegnap vette kezdetét az amatőrök mérkőzésével. A versenyen 88 katonatiszt közül nyolczan nyertek díjat, közöttük *Békássy főhadnagy* is, az idei magyar kardvivó bajnok, a *debreczeni* tisztikar rokonszenves, jeles fiatal tagja.

* Bucsubankett. *Komjáthy János*, a *debreczeni* szintársulat távozó igazgatója és neje *Komjáthy Z. Teréz* asszony tiszteletére bucsubankettet rendez ma este a városi szünügyi-bizottság az „Arany Bika” dísztermében. A díszvacsora este kilenc órakor kezdődik és minden valószínűség szerint fényesen sikerül. Társadalmunk jelesei, a művészet barátai s a szintársulat elsőrendű tagjai vesznek részt a szép ünnepségen, melyet az igazgatópár tiszteletére rendeznek a szünügyi bizottság tagjai.

* A baromfiak ellensége. Valamelyik kótlábu róka baromfi nélkül hagyta tegnap *Nagy Mihály kádár-dűlői* tanyáját. A derék szárnyasok egy fél-eresz alatt húzódtak meg éjelre s onnan tüntek el titokzatos módoó. *Nagy Mihály* jelentést tett a rendőrségnél s egyuttal annak a gyauujának adott kifejezést, hogy alighanem *Nagy Gábor*, a volt majorosa tünette el a tyukokat, ki most a *Kut-uczán* lakik. A rendőrség ez irányban megindította a nyomozást.

* Ármentesítő társulati közgyűlés. Az „Alsó-Szabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat” e hó 22-én délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyűlését a társulati székház dísztermében. (Széchenyi-u. 46.) *Dessewffy Aurél* gróf társulati elnök és *Dienes Barna* társulati igazgató ma küldték szét a közgyűlés meghívóit, melynek tárgysorozata a következő:

1. *Lukács Dezső* választmányi tag elhalálozása folytán megüresedett választmányi taghely betöltése.

2. Számadásvizsgáló küldöttségnek, az 1901. évi számadások megvizsgálására vonatkozó s ezen meghívóhoz — alatt csatolt jelentése s erre vonatkozó intézkedés. (A számadások a társulat pénztári hivatalában, a hivatalos órák alatt, közszemlére kitéve vannak s az érdekeltség által megtekinthetők.)

3. A társulat igazgató választmányának a mai napon tartott gyűlésében, az alábbi tárgysorozat szerinti ügyekre vonatkozólag tett javaslattal és határozataival.

* Talyigás a kerekék alatt. *Fehér Gergely* talyigás alaposan beszélt tegnap este és ittás állapotban kalandozott a város utcáin, míg végre megállapodott a néhai *Péter Pál* vendéglője előtt. Itt kényelmesen leheveredett az édes anyaföldre és elaludt. Epen arra haladt az országuton egy szállító koesi, melynek *Fehér* kerekéi alá került. Szerencsére minden veszedelem nélkül uszta meg e kalandját a talyigás, mert a becsületes lovak megállottak, mielőtt a kerekék átmentek volna *Fehér Gergely* testén. A részeg atyafit két rendőr szállította be a központra.

* Hajdúvármegye a kivándorlás ellen.

Ismét a kivándorlásokkal üzőtt szomorú visszaélésekről kell adnunk hírt. A napokban a majna-frankfurti osztr. magy. főkonzolátus volt kénytelen 70 Németországba csábított munkást hazájába keresethiány miatt visszaküldeni. A kormányhoz intézett jelentésében a főkonzul elmondja, hogy ez nem egy, de ismételt eset már. Jelenti továbbá, hogy a jegyző könyvi kihallgatás során kiderült, hogy egy majna-frankfurti munkás-közvetítő cég — névszerint *Peschke Antal* — csábítja az állandó munka és jó munkabér reményében a kivándorlókat Németországba. E cég üzemei kiterjednek Magyarországon sok vidékre s a főkonzul jelentés alapján a belügyminiszter elrendelte az *üzelmek ellenében az óvintézkedések megtételét*. Hajdúvármegyéhez e tárgyú rendelkezése a tegnapi napon érkezett meg és teljes erélylyel lesz foganatosítva.

* Kifosztott sirok. A klanáci tehetőben két héttel ezelőtt — mint tudósítónk jelenti — egy dúsgazdag szerb családnak *Milinkovics* Arzén nevű 17 éves leányát temették el. Szerb szokás szerint a halottal drága ruhákba öltöztették s a legkedvesebb ékszert is ráadták. A mult-héten a család kint járt a temetőben, a frissen hantolt sírnál. Észrevették, hogy a sirt felbontották s a koporsót feltörték. A tettesek *Pecsurics* Milán és felesége személyében kézrekerültek. A halott sejjem ruháját ágyukban megtalálták, az ékszereket azonban már eladták. Az eset hírére több család felbontatta a sírboltját s rémulve tapasztalták, hogy valamennyi koporsót kifosztották. A teteseket, a kiket lecsuktak, a felbőszült lakosság megakarta lineselni.

* A veszett ló halottjai. *Tökésen Csabai* János ottani gazdaember szállásán — mint nekünk írják — pár héttel ezelőtt kóbor kutyá csatangolt s a mezőn legelésző lovak közül egyet megharapott. *Csabai* nem tulajdonított veszedelmet a harapásnak s a ló sebe pár nap alatt tényleg begyógyult. — Kedden délután *Csabai* a szállásra hajtattott ki. Vele ment a felesége és egy két éves gyermeke is. Utközben az egyik ló folyton harapdálta a másik lovat. *Csabai* megostorozta a lovakat, mire ugy eliramodtak, hogy uem lehetett őket megfékezni. A megvadult lovak a kocsit befordították az árokba. Itt elszakadtak az istrángok s az egyik ló, melyen már akkor teljes erővel kitört a veszettség, a földön heverő *Csabainét* és kis gyermekét meg-

rugdosta, összeharapdálta, majd, miután *Csabait* is és a másik lovat is megharapta, elszárguldott. *Csabai* feleségét és kis gyermekét halva vitték haza. A lovat a mezőn agyonlőtték, ugyszintén lebunkózták a másik megmaradt lovat is. *Csabai* a felesége és gyermeke temetése után felviszik a *budapesti* Pasteur-intézeibe.

* A polgármester gyűjtése. Szép jelét adta egyháza iránt érzett meleg ragaszkodásának s vallásos buzgóságának *Simonffy Imre*, kir. tanácsos, polgármester. Mint az ev. ref. egyház főgondnoka, gyűjtést indított az ispotályi torony harangjainak és órájának költségeire s fáradozását szép siker koronázta, mert gyűjtő-ívén a jelzett ózélra 301 korona és 50 fillér gyűlt be. Ehhez járultak: *Simonffy Imre* 150 koronával, gróf *Dégenfeld József*, *Puky Gyula* 20—20 kor., dr. *Magos György*, *Tóth István* és *Balogh Mihály* 10—10 kor., *Simon Miklós* 6 kor., *Abrahám László*, *Haty Kálmán* 5—5 kor., *Dezső László*, *Balogh Ferencz* 3—3 kor., *Oláh Károly*, *K. A.*, *Szabó Kálmán* jegyző, *Király Gyula*, *Csóka Sámuel*, dr. *Tóby Elek*, *Debreczeni Jenő*, *K. Tóth Sándor*, *Pap László*, *Pap Ferencz*, *Koszorus Lajos*, dr. *Bartha Béla* és dr. *Kola János* 2—2 korona, *Hajdu Gyula*, dr. *Medgyaszay Dezső*, *Medgyaszay Miklós*, *Vógh Gyula*, *Török Gábor*, *Tóth Emil*, *Medgyessy Lajos*, *Beke Imre*, *Nánásy Miklós*, *Máthé Miklós*, *Kondor Kálmán*, *Vargha Károly*, *Udvarhelyi Géza*, *Rácz Géza*, *Illési Gyula*, *Bereczky Lajos*, *Erdélyi János*, *Lovassy Károly*, *B. Szilágyi Imre*, *Koszorus Kálmán*, *Szondy Lajos*, *Tökés Lajos*, *Takács Bálint*, *Baresay István*, *Fodor József*, *Oláh Imre*, *Kovássy Gyula*, *K. Tóth Mihály*, *Boldizsár Kálmán*, *Farkas Albert*, *Sz. J.*, *Rózsa Sándor*, dr. *Óreg János* 1—1 koronával, *Fülöp A.* 30 fil. *Szöcs Lajos* 20 fillérrel.

x **Dicséretre méltó** nőikalap udjonságok érkeznek naponta **Rózsa Lajos** női-divat áruházába, hol az idény előrehaladottsága miatt **tavaszi kabátok, gallérok, blousok**, de különösen **napernyők** alkalmi mesés, olesó szabott árban lesznek eladva.

Gazdáink figyelmébe! A külföldi porosz szenet teljes mértékben pótolja a tatabi tojás szén (brikett). Utalunk a vonatkozó hirdetésre.

x **Örvendés** jelenség, hogy reklámal silány árut nem lehet a forgalomban állandóan megtartani, mert a közönség mai felvilágosodottsága mellett egyedül csak a jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva mint *tösgyökeres magyar gyáros* ajánlom a legujabb francia módszer szerint készített kitűnő **Pármai ibolya szappant**, mely a frissen szedett *ibolya gyöngéd*, kedves illatával bir s egy újabb módszer szerint hozzáadott *bőrünomító* s üdítő szerrel készítve, oly kiváló mosdó szappan, hogy minden külföldit háttérbe szorít. Rendkívül szelid hatásánál fogva *a legérzékenyebb arczbőrűek* is nagy sikerrel használják. 1 drb. 80 fill., 3 drb. 2 k. 20 f. Készítője: **Szabó Béla** gyógyszerész, pipere-szappangyáros *Miskolczon* Főraktár: **Debreczenben Kálnai Lipót** úrnál. Ugyanott kitűnő gyermek szappanom fés más mosdó szappanaim 20 fillértől felfelé kaphatók.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

Komlóssy Emma bucsuja.

Lili.

A ragyogó színházi lámpasor mögött egy leány bucsuzott tőlünk tegnap. Erős, hatalmas leány, a ki meghódította nemrég magát az ország fővárosát is. Parádés szerepét „Lilit” játszotta, azt a poetikus leány-nagyanyót, melyet nálánál több művészettel, több melegséggel nem ábrázoltak soha. „Lili” volt a bemutatkozása — „Lili” volt a bucsuzása.

Nehéz, nagyon nehéz dolog beszámolót írni a tegnapi estről. Tüneményes, meseszerű gyönyörűség volt és májusi álomként jelenik meg e perczben előttünk a babérzár alatt a könnyező leány, a tomboló tapsvihár, az értékes arany, ezüst emlékek átnyújtása a virágajándékok özönének diszkiszeretében. Diadalmas, szívélyes bucsu volt s nagy időkre felejthetetlen kép — az ovációk győzedelmes napsugarában boldogan ragyogó arccal egy leány, szemében gyönggyel, a könnyeken megtört fény szivárványfátyolával.

Komlóssy Emma művészi kiválóságáról annyiszor írtunk, hogy ezuttal szinte fölöslegesnek véljük. Befejezett egyéniség, hatalmas istenadta képességekkel. Ma még itt dalol a gyakorta lesajnált vidéken, de bizonyosra vesszük, hogy rövid időn belül megtalálja az őt megillető díszhelyet az ország első színpadjának egyikén, anélkül hogy keresné.

Tegnap elbucsuzott tőlünk, de hiszszük, hogy csak a viszontlátásig! Az az impozáns, meleg szinte barátságos bucsuzkodás, melynek tanúi voltunk s melyben oly igazán gyönyörködtünk — hinni és remélni engedni, hogy viszontlátjuk egymást. Komlóssy Emma nem fogja elfeledni a debreczeni közönség szeretetét, a mint előismeréssel fogunk szólni mi is mindenha a távozásról.

A tegnapi dátumot azonban jegyezze fel legszebb diadala emlékeül. Abban a világban, melyben él, gyakran volt és lesz is része tapsban, éljenzésben. A lelkes, fiatal műbarátok beállanak a szekerebe a szürke helyett máskor is és ki fog nyilni a vasajtó még számtalanszor előtte. Mindebben azonban együttvéve nem lesz, nem lehet annyi tiszta szeretetteljes melegség és őszinteség, mint volt azokban a lobogó csipkekeszkenőkben, melyekkel Debreczen szép asszonyai és leányai bucsuztak a művészet papnőjétől.

Ime a tegnapi bucsuzás pillanatfövétele. A statisztikát másoknak hagyjuk. Hányszor nyilott a vasfüggöny, hányszor hívták ki előadás után, hány virágajándékot kapott? — mindez tizedrangú dolog. Nincs értéke csak akkor, ha közvetlen és önkéntelen megnyilatkozása a művészet varázsa és hatása szülte elismerésnek. Hogy a tegnapi előadáson így volt, azt szívesen konstatáljuk.

Komlóssy Emma szeretet övezve távozik tőlünk. Jókívánságaink kísérik további diadalain, melynek mindenkori

koronája a tegnapi est, melyért nemcsak a közönség, de szereplő pályatársai is megérdemlik, hogy hálával gondoljon vissza mindannyiukra.

(—)

— (Komjáthyék bucsuja.) „A makranczos hölgy” kerül ma este színre, két legjobb szerepében az igazgatópárral, kik ma lépnek fel utoljára. A bucsuest kivételesen hét órakor kezdődik, mivel mint hirrovatunk bővebben jelzi, kilencz órakor diszvacsozóra lesz a bucsuzók tiszteletére.

TÁVIRATOK.

Nász a királyi családban.

Bécs, május 9. (Saját tudósítónktól.) Ma délben ment végbe a szokásos szertartásokkal *Mária Krisztina* főhercegnő renunziációja a király, a nagykoru főhercegek, a legfőbb udvari méltóságok, a titkos tanácsosok, Goluchowszki külügyminiszter, Koerber és Széll miniszterelnökök, a miniszterek, az arisztokrácia tagjai és a legfőbb katonai méltóságok jelenlétében.

Az új ágyuk.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Az osztrák delegáció ma a hadügyi költségvetést tárgyalja. Krieger hadügyminiszter kijelentette, hogy az új Haublitz-féle ágyuk teljesen megfelelnek a tüzérség követelményeinek. A miniszter egyszersmind bejelentette, hogy egy új hegyi-üteg fölállítását tervezi.

Széll Kálmán az Akadémia igazgatósági tagja.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) A Tudományos Akadémia tegnapi ülésén Széll Kálmán miniszterelnököt igazgatósági tagjává választotta. Ezután a tisztikarnak adta meg a felmentést a nagygyűlés, végül elhatározta, hogy értékpapirjait konvertálni fogja.

Az Egyetemi-Kör megnyílt.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) A budapesti Egyetemi-Kör két hónapi finanziaális és szervezeti válság után tegnap újból megnyílt.

A gyorsvonat tolvaja.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Sumszky Antal környei plébános Tatáról Budapestre utazott a tegnapi délutáni gyorsvonaton. A plébános magával vitt egy templomalapra gyűjtött tizenkétezer koronát, melyet bankban akart elhelyezni. A gyorsvonaton azonban egy ismeretlen tettes ellopta tőle az összeget a börtárczával együtt.

TÖRVÉNKEZÉS.

§ Megrágalmazott főszolgabíró. Tavaly történt az a nagy port felvert eset, hogy Kaszás József két rendbeli bűnvádi feljelentést tett Ferenczy Elek nyug. főszolgabíró ellen. Azzal vádolta Kaszás Ferenczyt, hogy ez *Farkas Ábrahám téglási* lakostól sertéseket kapott volna megvesztegetésül. A második feljelentésben azért emelt panaszt Ferenczy ellen Kaszás, mert a főszolgabíró Kovács Károly irnokot és Poczik Sándor szolgát, állítólag indokolatlanul, elcsapta állásukból. Tegnap tartott ez ügyben tárgyalást a debreczeni kir. törvényszék dr. Széke elnöklésével. Vádlott védője Ozoay István dr. volt. Ítélethozatalra nem került a sor, mert 30 napon belül még több tanu idéztetik be az újabb tárgyalásra, kik közül legérdekesebb lesz az ügyre nézve Dr. Kardos Samuné kit szintén tanunak idézett meg a törvényszék a következő tárgyalásra.

§ Egy pint borért egy betört állkapca. Nagy jókedve kerekedett ezelőtt másfél esztendővel Bodó Sándor ondódi polgártársnak, amint hazafelé mentében betért a Vargakert egyik korcsmájába. A kerti karcos felvillanyozta Bodót és mindháron duhajkodni akarván. belekötött az ottlakó Nagy Józsefbe. Előbb azonban segítségül hívta egyik cimboráját Pinczés Mihályt, míg Nagynak öcsese, Nagy András kelt védelmére. Így elrendezkedvén a harcias felek, nekiestek füttyköseikkel egymásnak s mindnyájan megsebesültek a vészes küzdelemben. Leginkább pórult járt Nagy József, akinek alsó állkapczáját összetörte Bodó Sándor. Szegény Nagy József másfél év óta enni is alig tudott, mert jobb arcán tenyérszerű nyílást vágott a Bodó füttyköse. Viszont azonban ellene is vádat emelt a kir. ügyész, mert ő meg Bodót hagyta helyben alaposan. A tegnapi tárgyaláson Oláh Miklós elnökölt, a vádlottakat Bacsó Dezső és Lukács Béla doktorok védték. A törvényszék Bodót egy havi fogházra ítélte, Nagy József nézve pedig Lukács Béla tartalmas védőbeszéde alapján csak a vétséget állapította meg s őt 8 napi fogházra ítélte. A vádlottak felebbeztek.

* A téglási dohánytovajok. Tavaly ősszel szomorúan vette észre Blayer Mór téglási földbirtokos, hogy hodályából napról-napra lopkodják ismeretlen emberek a jófajta muskotály dohány leveleket. Jelentést tett Blayer a csendőrségnél, mely hosszas nyomozás után le is tartóztatta a tetteseket, Antal Kis Kálmán és Nagy Kis Pál téglási lakosok személyében. A vallatás során kiderült, hogy a két dohány tolvaj Ölveti Sándornak adta el a leendő szivarokat. Udvarhelyi Dezső kir. alügyész a két Kiss ellen lopás, Ölveti ellen orgazdaság büntettségért emelt vádat. A tegnapi tárgyaláson, melyet Oláh Miklós dr. vezetett, Nagy Kis Pált dr. Fejér Ferencz védte. Az elnök délben hirdette ki a törvényszék ítéletét, mely Antal Kis Kálmánt hathónapi, Nagy Kis Pált nyolcz napi és Ölveti Sándort egy napi fogházbüntetéssel sújtotta. Vádlottak az ítélet ellen fellebbezést jelentettek be.

**Tavaszi és nyári idény
1902
Valódi brüni szövetek.**

Egy szelvény 3.10 méter hosszú, teljes férfi-öltöny (kabát, nadrág és mel-lény) csak

frt. 2.75, 3.70, 4.80 jó	} valódi gyapju- szövet.
" 6.— és 6.90 jobb	
" 7.75 finom	
" 8.65 finomabb	
" 10.— legfinomab	

Egy szelvény fekete salonöltönyhöz 10 frt., ugy felöltőszövet, turistalóden, legf. kamm-garn stb. küldetik szét gyári áron a szolid és megbízhatónak elismert posztógyári raktár által

Siegel-Imhof Brünben

Minta ingyen és bérmentve. Mintasze-rinti szállításért biztosíték. **Magánvevők**, ha közvetlen rendelik fentti gyári-forrásnál, jelen-tékenyen takarítanak.

Eddig több mint

10.000,000 koronát

fizettünk ki

osztálysorsjegy-nyeremények
fejében.

A most kezdődő huzáshoz ajánljuk

osztálysorsjegyeinket

az alábbi áron:

egy egész sorsjegy — — — 12.— kor.
egy fél sorsjegy — — — 6.— "
egy negyed sorsjegy — — 3.— "
egy nyolczad sorsjegy — — 1.50 "

! Pontos kiszolgálás!

!! Teljes titoktartás nyereség esetén!!

MERKUR BANK

Budapest, IV. ker., Váci-utca 37. szám.

... 50 évi siker ...

ESZÉKI ...

ARCZKENŐCS

ÉS ESZÉKI ...

SZALVATOR-

SZAPPAN ...

Eltávolítja a szepőt, májfoltot és a bőr ösz-szes tisztátalanságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C. SZALVATOR
gyógytárából.
ESZÉKEN, Felsőváros.

1 tégely eszéki arczenőcs ára 70 fl. és 1 kor.
1 drb Szalvator-szappan " " 1 kor.
1 tégely kézi paszta " " 1 kor. 20 fl.
Lyon rizspor kis doboz 1 kor., nagy doboz 2 kor.

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkát-résztől és megfelelnek tökéletesen a 71,012. száma B. m. rendeletnek.

FORAKTAR, BUDAPESTEN

TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerész

VI., Király-utca 12 és Andrassy-ut 29.

Nagyerdei fürdő és vizgyógytelep Debreczenben.

Speczialis ásványfürdők!

Hidegvizgyógyintézet!

A nagyerdei fürdőtelepen létesített és a modern orvostudomány legújabb eszközeivel felszerelt vizgyógyintézet f. hó 11-től kezdve a t. közönség rendelkezésére áll. — A vizgyógyintézetben állandó orvosi felügyelet és ugy a női, mint a férfi osztályon ügyes, gyakorlott személyzet van alkalmazásban. Orvosi rendelés a telepen d. e. 7—8 és 10—11, d. u. 5—6-ig.

A fürdőgyógymód naponta kétszer eszközölhető, és pedig:

férfiak részére: reggel fél 6-tól fél 9-ig; délután fél 5-től 8-ig.
nők " " fél 9-től 12-ig; " 1-től fél 5-ig.

Legújabb vizgyógymódok: **massage, bepakolás, villanyozás stb.**

Egy heti fürdő ára 6 frt.

A telepen állandóan kaphatók: **mór, vaslap, vas, jódfenyő, sos és ké-nes iszapfürdők** a legkülönbélebb betegségek ellen!

Az ujonan berendezett és átalakított **gőzfürdő** nyitva — **nők** részére: **hetfőn, szerdán, pénteken** — **férfiaknak**: a többi napokon.

Intányos árak és bérletrendszer!

Telefon sz. 50.

Csèpléshez!

A Magyar Általános Kőszénbánya r.t.

B u d a p e s t.

Ajánlja:

Tatai

Királdi

Sajó-Szent-Péteri

Dőroghi

Tokodi

Ebszönyi

Mészpor trágyázáshoz

jó minőségű szeneit

rendkívül jutányos áron.

! Tatai tojás szén (brikett)! Ebszönyi mész!

A tatai tojás szén (brikett) minőségben vete-
kedik a porosz szénnel és sokkal olcsóbb!

A legjobb arcz-
szépitőszér a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczet tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotrészt nélkül!

Serail-szappan.

Kitünő toillet szappanok a

Serail-puder. Kiváló finom arezpor

Epe-szappan.

o kenőcs használatához o

három színben, fehér, rózsza és créme

Serail-crème.

nappali használatra.

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szajviz. A legjobb szajviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalevits**

Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László,

Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna**

urak droguariájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerertárban,

Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely ára
70 fillér.

A P R Ó H I R D E T É S E K

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzétéve: Minden további szó közzétételéért 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válasza beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

A K I
eladni vagy venni kíván

butort	földet
bort	szőlőt
üzletet	
házat	stb.
szobaleányra	
szolgállóra	
kocsisra	
házmesterre	
háztartásra	
nevelőre	

házat lakást stb.
adja fel hirdetését
a
„SZABADSÁG”
kiadóhivatalánál.

Ház eladó
Batthyányi-utca 11. szám
alatt 15000 forintért.

Legalkalmasabjándék
egy fényképező kamra,
Kellemes szórakozás és

hasznos időöltés. Ingyen-
oktatás és utasítás. Tes-
sék árlapot kéri

Komáromi József fényké-
pészeti szaküzletéből Deb-
reczen, Piacz 12.

Eladók!

Valódi bernáthegyi ku-
tyáktól származó köly-
kök. Hímek 60, nő-
stények 40 koronáért,
hat hetes korukban.
Czim a kiadóhivatal-
ban.

Nyaraló eladó

sétakertben 600 négyszög-
öl területtel 4000 forintért.
Értekezhetni a kiadóhiva-
lunkban.

Vaj,

raponta friss
kilója 1 frt. 20 kr-ért
kapható
DEUTSCH LAJOS
fűszer kereskedésében
Piacz-u. 38.

Martinkán

négy nyilas szőlő nagy.
pajtával együtt eladó
Czim a kiadó hivatalban

Szilassy Ottó

Éradonyi gazdaságába
u. p. Értacsca, 12.000
kéve nád, valamint
40 hektoliter tavalyi
érmelléki bor eladók,
Szives megkeresések
fenti címre kéretnek.

Ujlétai különféle Ó-bor
80 hektoliter eladó
Szabó Lajosnál
Péterfia-utca 81.

1875-ben.
Alapított.

Több Eremmel
kitüntetve.

Egyedüli . . . . .
műbutorgyár . . . . .
Debreczenben!

Schwarz Vilmos
cs. és kir. udvari butorgyáros
DEBRECZEN.

Üzlethelyiség (saját ház.)
Piacz-utca 71.
Gyár helyiség (saját ház.)
Szálka-utca 5.

Vászon, kész fehérenmü,
Menyasszonyi kelengye, Sző-
nyeg, függöny, Butorszövetek

← nagy raktára →

Donogán és
Somossy

Kunz József és Társa
utódai cégénél — Kis-
templom-bazár.

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi újdonságok
női divatszövetekben

Bluz selymekben,
Tennis, chiné és
De laine szövetekben,
napernyőkben.

Szabó Lajos fiai
cégénél,
Debreczen — Rózsater.

Nemes rózsafák
a legmegbízhatóbb kitűnő fajokban
kaphatók igen jutányos áron

Farkas és Harabula
műkertészek
rózsa és növény telepén

kertész telep Mike-Péresi ut men-
tén virág csarnok fő piacz nagy
tőzsde mellett.

Nagy készlet
tavaszi kiültetésre minden féle
disz és virító növényekből.

==== Készít ====

**Csokrokat,
Koszorukat,
Virág-kosarakat, és
mindenféle virág munkákat**
a legfinomabb ízléssel legújabb
divat szerint
rendkívül jutányos áron.

Élő vágott virágokból állandó
nagy raktár. Vidéki rendelések
gyorsan és pontosan teljesítetnek.
Kertek és virág ágyak készi-
tése szolid áruk mellett teljesít-
tetik.

TURUL PERMETEZŐ
a jelenkor legjobb peronospora
permetezője javított alakban,
1902 Modell.

Fényesen kiállotta a próbát!

Teljesen szilárd, rézalkot-
részekkel, egy perczalat kive-
hető szélkazánnal.

Könnyű, jó és biztos munka.

Kapható:
Kontsek Géza
magkereskedésében
Kossuth utca 7. sz.

Moly, kár ellen biztosító
megóvó intézet

VÉGH GYULA
szücsmeister,
Debreczen, Gróf Dégenfeld (Rozsa-
ter 3. sz. Szikszai-ház.)

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönségbecses figyelmét felhívni elsőrangú
szücs-műhelyem berendezésére, ahol
elvégelek mindenféle teli ruhák nyári
gondozását, u. m. utazó bundák, láb-
védők koci takarók, szőnyegek, női-
és férfi felöltők stb. a legnagyobb fel-
ügyelet mellett elfogadok. Műhelyem pon-
tos és szolidágáról méltóztassék meggyő-
ződni.

Anyaralásra beadott) ruhák tűz ellen
biztosított helyen tartatnak.
Levelező-lapok címre küld-
ése után hazhoz is elküldök.

Szivattyúk

mindennemű házi és nyil-
vános czélokra, a mező-
gazdaság-, építkezés- és
iparnál.
Csövek, tömlők, csapok
stb. stb.

Szivattyú- és gépjáratási
betéti társaság

W. GARVENS, WIEN,

Kapható technikai és gépüzletekben, kutkésítőknél stb.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Mérlegek

legújabb javított reneszerü
tizedes, futó sulyu és hidm-
legok fából és vasból, keres-
kedelmi, közlekedési, gyári
mezőgazdasági és ipari
czélokra.

Embermérlegek, mérlegek,
házi használatra, stb.

I. Schwarzenburgstrasse 6.
I. Wallfischgasse 14.